

حسین دیوسالار، معاون توسعه همکاری‌های علمی و فرهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، از برگزاری هفته فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دوحه با حضور سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خبر داد. به گفته وی هفته فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دوحه، از هفتم تا دهم اسفندماه برگزار می‌شود. در این رویداد فرهنگی، ابعادومصادیق گوناگون هنروتمدن ایرانی اسلامی

برگزاری هفته فرهنگی ایران در قطر

کتاب در عصر صفرویک

پرویز قراگوزلی در گفت‌وگو با «جام جم» به نقش و جایگاه کتابخوانی در عصر رسانه‌های دیجیتال پرداخت

محمّد دشتی گروه فرهنگ و هنر

توجه به کتاب و گسترش فرهنگ کتابخوانی مقامی برجسته در زندگی انسان‌ها دارد و اگر این توسعه و توجه به کتاب در خدمت پرورش تفکر و خرد آدمی قرار گیرد آثار فردی و اجتماعی زیادی در پی خواهد داشت که نهایتاً می‌تواند موجب پیشرفت و رشد جامعه شود. مد البته فرهنگ کتابخوانی باید به منظور بلوغ فکری انسان، تحلیل صحیح پدیده‌ها، تکامل جهان بینی فردی، بهبود رفتاری در سطح شخصی، اجتماعی و... باشد و به

زبان ساده فرهنگ کتابخوانی به معنای گسترش خردمندی در قلب و مغز انسان مورد نظر است. اما به نظر می‌رسد پدیده آمدن و گسترش رسانه‌های دیجیتال به گونه‌ای در این مسیر تغییراتی ایجاد کرده است که برخی آن را مثبت و عده‌ای این اتفاق را منفی تلقی می‌کنند. با توجه به فراگیری و اهمیت پرداختن به این موضوع، در باره این امر با دکتر پرویز قراگوزلی، معاون دفتر انتشارات و فناوری آموزشی که دارای درجه دکتری در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، بازایی اطلاعات و دانش است به گفت‌وگو نشستیم.

با شروع همه‌گیری کرونا این آمار افتی کوچک داشت و بعد از آن دوباره رشد خود را آغاز کرد به گونه‌ای که در سال ۱۴۰۲ این آمار به ۱۱۲ هزار عنوان رسید و برآورد من این است که این آمار در اسفند ماه امسال بالای ۱۲۴ تا ۱۲۵ هزار خواهد بود. تفاوتی در این مسیر وجود داشته است که باید به آن توجه شود و آن این که در آمارهای سال ۱۳۸۳ ما تیراژه‌های ۵ هزار و ۴ هزار و کمتر را برای برخی از عناوین چاپ شده داریم، در حالی که این تیراژ در سال‌های اخیر به ۳۰۰ و ۲۰۰ نسخه و گاه کمتر رسیده است. اتفاقی که باید اموری مانند گرانی کاغذ و دیگر ملزومات و هزینه‌های چاپ و گاه تغییر سیاست‌های حمایتی دولت را در آن دخیل دانست. امری که باید آن را در کنار برخی تعرفه‌های مالیاتی باعث واقعی شدن تیراژ کتاب دانست به گونه‌ای که ما شاهد تیراژه‌های ۳۰ و ۵۰ و ۱۰۰ نسخه‌ای هم هستیم. با توجه به آنچه گفته شد، در مجموع تحلیل من این است که کتاب کاغذی همچنان مخاطب و مشتری خودش را دارد و خواهد داشت.

در همین ارتباط ما شاهد انتشار رمان‌های ترجمه شده زیادی هستیم که نشان از اقبال خوانندگان در طیف‌های مختلف سنی دارد. یا اخیراً کتاب «ایستگاه خیابان روزولت» نوشته محمد محبوبی منتشر شده است که در دسته ادبیات تاریخی و پژوهشی قرار می‌گیرد. «روایتی مستند از تسخیر سفارت آمریکا در تهران» عنوان فرعی این کتاب است که به پژوهشی درباره یکی از مهم‌ترین وقایع تاریخ معاصر پرداخته و مورد استقبال قرار گرفته است. کتابی که در آبان ماه امسال رهبری بر آن تقریظ نوشته و آن را گزارشی متقن و پرفایده از یک حادثه مهم در تاریخ انقلاب یعنی تسخیر لانه جاسوسی در سال ۵۸ دانسته و فرموده‌اند: این کتاب پُرکننده یکی از خلأهای رسانه‌ای و تبلیغاتی ماست. ما به جنگ روایت‌ها در پیکارهای جهانی توجه لازم را نکرده‌ایم و دشمنان و بدخواهان ما از غفلت ما بهره برده و بسیاری از حوادث را وارونه نشان داده‌اند...»

در این میان معلمان برای تولید و انتشار کتاب فعال شده، چون داشتن تالیف در بحث رتبه‌بندی مورد توجه

میناکاری، معرق‌کاری، خاتم‌کاری، تولید اسباب‌بازی‌های ایرانی، خوشنویسی خط ثلث، قلم‌کاری روی پارچه، مد و لباس، پازل سه‌بعدی روی پارچه، فرش برجسته، نقاشی آبرنگ، قلم‌زنی، مللیه‌کاری، لباس‌اقوام، مینیاتور، سفالگری، کاشی‌کاری، نقاشی گل و مرغ، صنایع دستی، بازی‌های رایانه‌ای، مجسمه‌سازی، مهارت و فرهنگ ناب ایرانی را در پایتخت کشور قطر به نمایش خواهند گذاشت.

قرار گرفته و البته باز هم شاهد تیراژهایی هستیم که حکایت از نکاتی چون صرفه اقتصادی و چاپ کتاب به میزانی که به فروش می‌رسد یا مخاطب دارد، هستیم. جالب است که در این گونه کتاب‌ها بیشتر شاهد گرایش به موضوعاتی مانند هوش مصنوعی و دنیای مجازی هستیم که به گونه‌ای نشان از توجه مولفان به مسائل روز دارد.

آیا در این زمینه شاهد رویکردهای خاصی بوده‌اید که بخواهید به آن اشاره کنید؟

بله، ما نسبت به یک دهه قبل شاهد تغییر رویکردی در این زمینه هستیم که بر اساس آن برخی کتاب‌های چاپ قدیم در خط تولید و انتشار قرار گرفته‌اند که به طور مثال کتاب «شازده کوچولو» یکی از کتاب‌هایی است که ناشران مختلفی آن را منتشر کرده‌اند و هنوز هم خواهان زیادی دارد. یا اخیراً شاهدیم که رمان کلیدر، سووشون، بی‌شعوری، تاکسی سواری و امثالهم در چاپ‌های متعددی به بازار آمده و خوانندگان زیادی هم دارد. در عین حال کتاب‌ها به لحاظ کیفیت چاپ و پرداختن به امور گرافیکی و جذابیت در طراحی و تصویرسازی تغییرات مثبت و موثر زیادی داشته‌اند. برخی اتفاقات جالب دیگر هم در این حوزه رخ داده است و مثلاً کتاب «عادت‌های اتمی» نوشته جیمز کلیر که اولین بار سال ۲۰۱۸ منتشر شد، توسط ۲۸ ناشر مختلف ترجمه و منتشر شده است

که به لحاظ روانشناسی جامعه و عادت‌های جدید مطالعه، قابل ملاحظه و قابل مطالعه است. در این میان جالب است بدانیم همچنان عده زیادی اهل رفتن به کتابخانه‌های عمومی هستند و در هر شرایطی در طول روز بخشی از وقت خود را به مراجعه به کتابخانه و مطالعه کتاب‌های (غیر درسی) اختصاص می‌دهند. جمعیتی که ممکن است تعدادشان زیاد نباشد، اما کتابخوان حرفه‌ای هستند.

و نکته پایانی؟
چون محور بحث ما وضعیت کتاب و کتابخوانی در عصر رسانه‌های دیجیتال است مایلیم به این

نکته مهم اشاره کنم که علیرغم کم شدن ساعات مطالعه و در کنار کاهش تیراژ کتاب‌ها، اتفاقاً رسانه‌های دیجیتال زمینه نوعی دیگر از مطالعه را که برخی آن را «مطالعه کیسولی» می‌نامند، فراهم کرده‌اند و گرچه از عمق و گستره مطالعه کاسته شده است، اما فرصت دسترسی گسترده و آسان را برای کسانی که اهل مطالعه و خواندن هستند فراهم کرده است، به گونه‌ای که می‌توان گفت هنوز هم بوی خوش کاغذ برای کسانی که اهل مطالعه و کتابخوانی هستند، جذابیت‌های خاص خودش را دارد و در یک کلام می‌توان گفت کتاب جایگاه و نقش خودش را از دست نداده و نخواهد داد.

البته باید توجه داشت که هر تغییر جدیدی در زندگی می‌تواند آثار مثبت یا منفی به دنبال داشته باشد و در این میان اینترنت و فضای مجازی نیز از این قاعده مستثنی نیست و با توجه به پیشرفتی که تاکنون داشته، دسترسی انسان به منابع نامحدود را افزایش داده است که این امر در مورد کتاب و کتابخوانی نیز صادق است.

در همین ارتباط ناشران زیادی در این سال‌ها به حوزه نشر پیوسته‌اند و در عین حال نشر دیجیتال نیز از رونق بیشتری برخوردار شده و کمک کرده است افراد بیشتری به آمار کتابخوان‌ها در اشکال گوناگون اضافه شوند. همچنین وب‌گاه‌هایی که برای فروش نسخه‌های الکترونیک شروع به فعالیت کرده‌اند، تعدادشان زیادت‌ر شده است و در عین حال دسترسی بهتر و موثرتری برای خوانندگان در خصوص کتاب‌های مورد علاقه آنها فراهم کرده‌اند.

اخیراً کتاب «ایستگاه خیابان روزولت»، نوشته محمد محبوبی منتشر شده است که در دسته ادبیات تاریخی و پژوهشی قرار می‌گیرد. «روایتی مستند از تسخیر سفارت آمریکا در تهران» عنوان فرعی این کتاب است که به پژوهشی درباره یکی از مهم‌ترین وقایع تاریخ معاصر پرداخته و مورد استقبال قرار گرفته است

دیدگاه

کتابی برای واکاوی نقش مخابرات در جنگ

کتاب «لب خط» به زندگی حسین بهشتی از کودکی تا پایان جنگ می‌پردازد، حسین بهشتی، مسئول مخابرات لشکر ۲۷ در دوران دفاع مقدس و معاون راهبردی فرمانده کل سپاه و رئیس سازمان بسیج مساجد و محلات کشور بوده است. سمیه جمالی، مولف کتاب به این‌بنا گفت: در جنگ اقشار مختلفی در عرصه نبرد حضور داشتند که نقش آنان در بسیاری از موارد به درستی ثبت نشده است. امروز شاید بدانیم که مهندسی در پیروزی نقش بزرگی ایفا کرده است اما تا چه حد از عملکرد رزمندگان مخابرات آگاهیم؟ آیا تنها به ارسال پاسخ‌های بی‌سیم اکتفا کرده‌اند؟ برقراری ارتباطات امن و باکیفیت در شرایط دشوار، به‌ویژه در مناطقی چون آب چه اندازه دشوار بوده است؟ نیروهای مخابراتی در واقع امین فرماندهان و به گفته خودشان «مادر فرماندهان» بودند. آنها چقدر تلاش کردند تا در هر عملیات نوآوری‌هایی به خرج دهند و ارتباطات را در شرایط مختلف برقرار و پایدار نگه دارند؟... اینها مسائلی بودند که برای من جذابیت داشت.

نمایشگاه

برگزاری نمایشگاه «بوی ماه عید»

تهران- ایرنا- سومین نمایشگاه گروهی «بوی ماه عید» شامل آثار ۴۶ هنرمند تجسمی در نگارخانه هنر فرهنگسرای ارسباران در حال برگزاری است. این نمایشگاه گروهی در استقبال از فصل بهار و عید نوروز به نمایشگاه‌گردانی زهره مقیمی، در نگارخانه هنر فرهنگسرای ارسباران و تا ۱۵ اسفند برپا خواهد بود. هنرمندان شرکت‌کننده به ترتیب حروف الفبا عبارتند از: سعیده آرین، مرتضی اسدی، امیرحسین انصاری، فیروزه بختیاری، رضا براتی، الهام برادران، کامبیز برنجی، شهرزاد بیاتی، نسرين پناهی، آرمین توحیدی، حبیب توحیدی، مریم جعفر بگلو، بهنام جیحانی، حسن حامدی، محسن حجازی، زهره حسینی، امیرحسین حسینی، مهتاب حقیقی، سهیل خانباپایی، مصطفی خزایی، منصور خیرخواه، ملیحه دربندسری، نازی درگاهی، رامبد دهقانی پور، انسیه ذوقیان، رضا ازقندی، آمارسولی، فرهاد روستا، بهمن زارعیان، داریوش زاهدی، مریم زحمتکش، حسین سهرابی، رضا شاه حسینی، سونیا صادقی، بهراد صنعتی، پیمان طاهر مقدس، مهشید عرب، سحر فیروزآبادی، گویا کریمی، دُرین متقی و...

میراث

«حسنلو» نامزد روستای جهانی گردشگری

ودود فخاری، سرپرست اداره برنامه ریزی و سرمایه‌گذاری میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی آذربایجان غربی گفت: روستای حسنلوی آذربایجان غربی جزو هشت روستای منتخب جهانی برای شرکت در رقابت ۲۰۲۵ سازمان گردشگری ملل متحد شد. وی افزود: سالانه تعدادی روستا از روستاها به این مجموعه معرفی می‌شوند که از بین آنها، طبق آیت‌های یونسکو یک روستا به ثبت جهانی می‌رسند. روستای منتخب باید ویژگی‌های لازم مانند پایداری اجتماعی و فرهنگی، زیرساخت‌های لازم، جاذبه‌های تاریخی و خلاقیت و نوآوری داشته باشد. به گزارش ایرنا، فخاری با بیان این‌که روستای حسنلو به دلیل برخورداری از آثار تاریخی با قدمت بالا نظیر تپه حسنلو در راه ثبت جهانی است، اضافه کرد: جاذبه‌های طبیعی و دیگر ظرفیت‌های فاخر، سبب شد تا این روستا توسط کارشناسان وزارت میراث فرهنگی و گردشگری به یونسکو معرفی شود.

رویداد

تمدید نمایشگاه آثار جشنواره فجر صنایع دستی

دبیرخانه جشنواره سروسیمین از تمدید نمایشگاه آثار نهمین جشنواره بین‌المللی فجر صنایع دستی باتوجه به استقبال گسترده هنرمندان، پژوهشگران و علاقه‌مندان به هنرهای سنتی، تا روز جمعه (دهم اسفندماه) خبر داد. این نمایشگاه از ساعت ۹ تا ۱۶ در موزه هنرهای زیبا مجموعه فرهنگی تاریخی سعدآباد میزبان علاقه‌مندان است. علاقه‌مندان می‌توانند در این فرصت تمدیدشده، آثار فاخر هنرمندان صنایع دستی کشور و بین الملل بازدید کرده و جلوه‌های بی‌نظیر هنرهای سنتی را از نزدیک مشاهده کنند. در نمایشگاه «سرو سیمین ۹» که از دوم اسفند آغاز به‌کار کرده است، ۱۹۷۴ اثر داخلی از ۴۳۷۸ هنرمند داخلی و ۱۹۸ اثر خارجی از هنرمندان ۲۰ کشور از جمله تاجیکستان، افغانستان، فرانسه، تایلند، انگلیس، هند، ازبکستان و قزاقستان به نمایش گذاشته شده است. در بین کشورهای خارجی بیشترین آثار صنایع دستی از هنرمندان جمهوری تاجیکستان و از بین هنرمندان ایرانی بیشترین اثر از سوی هنرمندان اصفهان و شیراز ارسال شده است.